

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E

**pentru modificarea unor acte normative
(activități conexe punerii în circulație a cărții de identitate, eliberate
cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor
străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 16 din Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 107, art. 819), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„**Art. 16.** – (1) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să-și utilizeze numele în forma acceptată în limba lor maternă.

(2) Modul de înscriere a numelui persoanei aparținând minorităților naționale în actele oficiale este reglementat prin norme juridice speciale, stabilite prin acte normative în domeniul actelor oficiale reglementate distinct.”

Art. II. – La articolul 360 alineatul (2) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, cuvintele „buletinelor de identitate” se substituie cu cuvintele „actelor de identitate”.

Art. III. – Articolul 39 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66-75, art. 132), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Până la proba contrară, domiciliul sau reședința temporară a persoanei fizice se prezumă că se află la adresa de domiciliu sau de reședință temporară

înscrisă în profilul persoanei din Registrul de stat al populației, în condițiile prevederilor actelor normative privind evidența locuitorilor Republicii Moldova.”;

la alineatul (2), cuvântul „mențiuni” se substituie cu cuvintele „înscrisuri în Registrul de stat al populației”.

Art. IV. – La articolul 542 alineatul (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, litera d) va avea următorul cuprins:

„d) actul de identitate al persoanei sau extrasul din Registrul de stat al populației (fișa personală) sau orice alt document care face dovada identității și a statutului juridic al acesteia.”

Art. V. – Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 57 alineatul (1), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) actul de identitate”.

2. La articolul 270, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Persoana care se angajează prin cumul la o altă unitate este obligată să prezinte angajatorului actul de identitate.”

Art. VI. – La articolul 281 alineatul (2) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285-294, art. 436), cu modificările ulterioare, litera i) va avea următorul cuprins:

„i) apartenența documentelor constatatoare de drepturi (cu excepția documentelor militare, actelor de identitate și a documentelor de stare civilă) la o persoană al cărei nume indicat în document nu coincide cu numele din certificatul de naștere și din actul de identitate.”

Art. VII. – La articolul 2 din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 164-167, art. 812), cu modificările ulterioare, punctul 5) va avea următorul cuprins:

„5) *document* – act de identitate sau orice alt document ce face dovada identității persoanei supuse exploatării.”

Art. VIII. – În anexa la Legea nr. 101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” (Monitorul Oficial al

Republicii Moldova, 2008, nr. 117-119, art. 457), cu modificările ulterioare, punctul 12 va avea următorul cuprins:

„12. În SIAS „Alegeri” sunt utilizate următoarele acte de identitate:

- a) cartea de identitate, buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova;
- b) cartea de identitate provizorie, buletinul de identitate provizoriu;
- c) pașaportul cetățeanului Republicii Moldova.”

Art. IX. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 333:

la alineatul (4¹), după textul „deteriorarea documentului de călătorie/” se introduce textul „cărții de rezidență/”;

la alineatul (4²), cuvintele „obligăției de a avea în permanență asupra lor” se substituie cu textul „termenului în care trebuie obținută cartea de rezidență, ori a obligăției de a avea în permanență asupra lor cartea de rezidență,”;

la alineatul (4³), după cuvintele „cetățean străin” se introduce textul „sau a cărții de rezidență,”.

2. Articolul 334:

la alineatul (1), după textul „Republica Moldova, fără” se introduc cuvintele „carte de rezidență sau”;

la alineatul (2), după textul „Republica Moldova, fără” se introduc cuvintele „carte de rezidență sau”;

la alineatul (3), după textul „funcție de răspundere, a” introduc cuvintele „cărții de rezidență sau a”.

3. La articolul 341, în titlu și în cuprinsul acestuia, cuvintele „buletinului de identitate” se substituie cu cuvintele „actului de identitate”.

4. Articolul 443:

la alineatul (1) litera c), după cuvântul „domiciliul” se introduce textul „și/sau reședința temporară potrivit Registrului de stat al populației”, iar cuvintele „buletinul ei de identitate” se substituie cu cuvintele „actul de identitate”;

la alineatul (2), după cuvântul „domiciliul” se introduce textul „și/sau reședința temporară potrivit Registrului de stat al populației a”.

5. La articolul 445 alineatul (1), după cuvintele „buletinul de identitate provizoriu” se introduc cuvintele „sau din cartea de identitate provizorie”, iar cuvintele „și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației” se exclud.

6. La articolul 447¹ alineatul (3), punctul 3) va avea următorul cuprins:

„3) numele, prenumele, domiciliul și/sau reședința temporară potrivit Registrului de stat al populației, ocupația persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, datele din actul de identitate, iar în cazul persoanei juridice – denumirea, sediul, codul fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă.”

7. Articolul 451²:

la alineatul (1), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) numele, prenumele, domiciliul și/sau reședința temporară potrivit Registrului de stat al populației, datele din actul de identitate al persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional sau, după caz, din alt act care stabilește identitatea persoanei, iar în cazul persoanei juridice – denumirea, sediul, codul ei fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care contravenientul este copil, se va consemna și numele, prenumele, domiciliul și/sau reședința temporară a reprezentantului legal al acestuia potrivit Registrului de stat al populației.”

Art. X. – Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181, art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3:

noțiunea „*permis de ședere/buletin de identitate pentru apatrizi*” va avea următorul cuprins:

„*permis de ședere, buletin de identitate pentru apatrizi* – acte de identitate, eliberate până la data de 1 ianuarie 2026, care atestă dreptul de ședere legală pe teritoriul Republicii Moldova. Se consideră valabile potrivit termenului de valabilitate al acestora, dacă nu intervin situații în care potrivit prevederilor legale acestea devin nevalabile”;

se completează cu noțiunea „*carte de rezidență*” cu următorul cuprins:

„*carte de rezidență* – act de identitate eliberat străinilor cărora li s-a acordat drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, persoanelor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid sau de refugiat, precum și persoanelor cărora li s-a acordat protecție umanitară în conformitate cu actele normative”;

la noțiunea „*drept de aflare*”, după cuvintele „fără deținerea” se introduc cuvintele „cărții de rezidență sau a”.

2. Articolul 6:

la alineatul (1) litera b), după cuvintele „după caz,” se introduce textul „carte de rezidență valabilă, ori”;

la alineatul (5), după cuvintele „durata valabilității” se introduc cuvintele „cărții de rezidență sau a”.

3. La articolul 18 alineatul (2) litera c), după cuvintele „străini titulari de” se introduc cuvintele „cărți de rezidență sau”.

4. La articolul 30 litera a), după cuvintele „în posesia” se introduc cuvintele „unei cărți de rezidență sau a”.

5. La articolul 30¹ alineatul (1), după cuvintele „fără a avea” se introduc cuvintele „carte de rezidență sau”.

6. La articolul 38¹ alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) copia de pe cartea de identitate valabilă sau de pe buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova valabil.”

7. La articolul 42¹ alineatul (5), cuvintele „permisul de ședere aferent” se substituie cu cuvintele „cartea de rezidență aferentă”.

8. La articolul 42² alineatul (5), cuvintele „permisul de ședere aferent” se substituie cu cuvintele „cartea de rezidență aferentă”.

9. Articolul 43¹:

la alineatul (3), textul „a permisului de ședere provizorie în scop de muncă, eliberat” se substituie cu textul „a cărții de rezidență sau a permisului de ședere provizorie în scop de muncă, pe perioada valabilității acestora, eliberate”;

la alineatul (6) litera b), cuvintele „cu permis de ședere valabil” se substituie cu cuvintele „care dețin o carte de rezidență valabilă sau un permis de ședere valabil”;

la alineatul (8), după cuvintele „în scop de muncă și a” se introduc cuvintele „unei cărți de rezidență sau a”;

la alineatul (10), cuvintele „un permis de ședere provizorie în scop de muncă” se substituie cu cuvintele „unei cărți de rezidență”.

10. Articolul 43²:

la alineatul (2) litera d), după cuvintele „străinii titulari ai” se introduc cuvintele „cărților de rezidență valabile sau ai”;

la alineatul (4), după cuvintele „termenului de valabilitate a” se introduc cuvintele „cărții de rezidență sau a”;

alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Cartea de rezidență eliberată străinului, pentru care a fost acordat dreptul de ședere provizorie în scop de muncă, se perfectează de către Agenția Servicii Publice în termen de până la 7 zile calendaristice de la data transmiterii cererii de către autoritatea competentă pentru străini.”

11. La articolul 43¹⁷ alineatul (1), cuvintele „unui permis de ședere provizorie” se substituie cu cuvintele „unei cărți de rezidență”.

12. La articolul 45 alineatul (10), după cuvântul „Expirarea” se introduc cuvintele „cărții de rezidență sau a”.

13. La articolul 71 alineatul (3), după cuvintele „sau al cărui” se introduc cuvintele „carte de rezidență sau”.

14. Articolele 72-74 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 72. Eliberarea cărții de rezidență

(1) Autoritatea competentă pentru străini eliberează cartea de rezidență străinului căruia i s-a acordat sau i s-a prelungit, după caz, dreptul de ședere în Republica Moldova, ori căruia i s-a recunoscut statutul de apatrid.

(2) Cartea de rezidență se perfectează de către autoritatea competentă prevăzută de lege.

(3) Cererea de eliberare a actelor de identitate pentru străini se depune la Ghișeul Unic, instituit în cadrul autorității competente pentru străini. Străinii urmează să se prezinte, în termen de 5 zile calendaristice de la data eliberării dreptului de ședere sau, după caz, de la data intrării în țară, la autoritatea competentă pentru străini pentru obținerea cărții de rezidență.

Articolul 73. Regimul cărții de rezidență, permisului de ședere și al buletinului de identitate pentru apatrizi

(1) Cartea de rezidență, permisul de ședere și buletinul de identitate pentru apatrizi atestă identitatea și statutul juridic al titularului și se eliberează străinilor cărora li s-a acordat drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, sau persoanelor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid.

(2) Titularul cărții de rezidență, permisului de ședere sau al buletinului de identitate pentru apatrizi este obligat să aibă în permanență asupra sa documentul, să nu îl înstrăineze și să îl prezinte la solicitarea organelor abilitate.

Articolul 74. Valabilitatea cărții de rezidență

(1) Termenul de valabilitate pentru cartea de rezidență, eliberată pentru cetățenii străini și pentru apatrizii cu drept de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova, este stabilit conform articolului 3 alineatul (12) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

(2) Valabilitatea cărții de rezidență pentru celelalte categorii de străini se stabilește în funcție de valabilitatea dreptului de ședere provizoriu acordat, dar nu poate depăși termenul de valabilitate a actului de identitate național.”

15. Articolul 75 se abrogă.

16. Articolele 78 și 79 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 78.** Anularea cărții de rezidență și a documentului de călătorie

(1) În cazul în care titularului cărții de rezidență, al permisului de ședere, al buletinului de identitate pentru apatrizi sau al documentului de călătorie i se anulează dreptul de ședere provizorie sau permanentă, actele de identitate menționate se anulează la data deciziei de anulare și se retrage cel târziu la data la care această decizie este adusă la cunoștință străinului.

(2) În cazul în care își pierde calitatea de apatrid cu drept de ședere permanentă în Republica Moldova, titularul cărții de rezidență are obligația de a depune cartea de rezidență și documentul la autoritatea competentă pentru străini, care le retrage și le anulează.

Articolul 79. Furtul, pierderea, deteriorarea sau distrugerea cărții de rezidență, permisului de ședere, buletinului de identitate pentru apatrizi și a documentului de călătorie

(1) Autoritatea competentă pentru străini eliberează străinului o nouă carte de rezidență sau un nou document de călătorie în locul celor care au fost declarate furate, pierdute, deteriorate sau distruse, în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data la care a fost sesizată.

(2) În schimbul permisului de ședere sau al buletinului de identitate valabil după data de 1 ianuarie 2026, care a fost declarat furat, pierdut, deteriorat sau distrus, autoritatea competentă pentru străini eliberează străinului cartea de rezidență în termenul stabilit la alineatul (1).

(3) Cărțile de rezidență, permisele de ședere, buletinele de identitate pentru apatrizi și documentele de călătorie deteriorate se retrag și se anulează de către autoritatea competentă pentru străini.”

17. Articolul 84:

la alineatul (5), după cuvintele „unui permis de ședere” se introduce textul „valabil după data de 1 ianuarie 2026, unei cărți de rezidență”;

la alineatul (7), după cuvintele „permis de ședere” se introduce textul „valabil după data de 1 ianuarie 2026, carte de rezidență”.

18. La articolul 84¹ alineatul (7), după cuvintele „pentru apatrizi” se introduce textul „, valabile după data de 1 ianuarie 2026 ori a cărții de rezidență”.

19. La articolul 84¹⁴, textul „, a valabilității permisului de ședere sau a buletinului de identitate,” se substituie cu cuvintele „sau a cărții de rezidență”.

20. La articolul 87 alineatul (3), cuvintele „permisului de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova sau a buletinului de identitate pentru apatrizi” se substituie cu cuvintele „cărții de rezidență”.

Art. XI. – Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 231-234, art. 732), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4, litera a) va avea următorul cuprins:

„a) recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru eliberarea cărții de identitate și a pașaportului cetățeanului Republicii Moldova.”

2. La articolul 8, alineatul (1) se completează cu litera z¹⁾ cu următorul cuprins:

„z¹⁾ la recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru eliberarea primei cărți de identitate a persoanei care se încadrează în primul milion de cetățeni ai Republicii Moldova scutiți de plata tarifului pentru eliberarea cărții de identitate, în termenul maximal stabilit pentru prestarea serviciului respectiv.”

3. În anexa nr. 2, compartimentul II va avea următorul cuprins:

„II. Eliberarea actelor de identitate cetățenilor Republicii Moldova și a altor documente		
1.	Recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova	20
2.	Recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru eliberarea cărții de identitate cetățeanului Republicii Moldova	15
3.	Recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru autorizarea emigrării cetățeanului Republicii Moldova	75
4.	Eliberarea titlului de călătorie	10.”

Art. XII. – La articolul 34 alineatul (1) litera b) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 249), cu modificările ulterioare, cuvintele „domiciliu sau reședință indicată în actul de identitate” se substituie cu cuvintele „domiciliu sau reședință temporară potrivit Registrului de stat al populației”.

Art. XIII. – La articolul 21 alineatul (1) litera n) din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295-308, art. 448), cu modificările ulterioare, după cuvântul „expirării” se introduc cuvintele „cărții de rezidență sau a”.

Art. XIV. – Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426-427, art. 770), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1:

noțiunea „*domiciliu*” va avea următorul cuprins:

„*domiciliu* – loc unde persoana fizică își are reședința obișnuită, confirmată prin informația privind adresa de domiciliu înscrisă în profilul persoanei din Registrul de stat al alegătorilor, actualizată în baza informației din Registrul de stat al populației”;

noțiunea „*reședință temporară*” va avea următorul cuprins:

„*reședință temporară* – loc unde persoana fizică își are locuința temporară sau secundară, confirmată prin informația privind adresa de reședință temporară înscrisă în profilul persoanei din Registrul de stat al alegătorilor, actualizată în baza informației din Registrul de stat al populației.”

2. Articolul 60 alineatul (3):

la litera a), cuvintele „și patronimicul” se exclud;

la litera g), textul „buletin de identitate, pașaport” se substituie cu textul „carte de identitate, buletin de identitate, pașaport”.

3. Articolul 78:

la alineatul (2), primul enunț va avea următorul cuprins:

„Alegătorii din raza teritorială a secției de votare care nu sunt înscrși în lista electorală de bază se înscriu într-o listă electorală suplimentară, după verificarea și confirmarea potrivit Registrului de stat al alegătorilor a înregistrării la domiciliul sau la reședința temporară în raza teritorială a secției de votare în cauză”;

la alineatul (3) litera f), cuvintele „confirmată prin mențiunea respectivă în actul de identitate” se substituie cu cuvintele „confirmată prin informația respectivă din Registrul de stat al alegătorilor”;

la alineatul (5) litera d), cuvintele „buletinul de identitate cu fișa de însoțire” se substituie cu cuvintele „actul de identitate”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Votarea se efectuează conform procedurii stabilite de Comisia Electorală Centrală, în baza unuia dintre următoarele acte de identitate:

a) cartea de identitate, buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova;

b) cartea de identitate provizorie, buletinul de identitate provizoriu;

c) pașaportul cetățeanului Republicii Moldova, inclusiv cu termen de valabilitate expirat, dacă nu au intervenit și alte situații în care, potrivit prevederilor legale, acesta a devenit nevalabil.”

Art. XV. – Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 306-309, art. 549), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Punctul 3 se completează cu subpunctul 3.5 cu următorul cuprins:

„3.5. Copiii cu vârsta sub 14 ani care nu dețin buletin de identitate sau carte de identitate, la înregistrarea inițială în Registrul de stat al populației”

2. Punctul 5 se completează cu subpunctul 5.4 cu următorul cuprins:

„5.4. Copiii străini sau apatrizi care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic.”

Art. XVI. – Articolul II din Legea nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 148-150, art. 217) se completează cu alineatele (1¹) și (2¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), normele privind certificatul calificat pentru semnătură electronică și imaginile amprentelor digitale înscrise în mediul de stocare electronică a datelor al cărții de rezidență, intră în vigoare la data îndeplinirii condițiilor tehnice necesare pentru implementarea acestora, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2026”;

„(2¹) În termenul de valabilitate a buletinului de identitate, cetățeanul Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu și care se poate identifica electronic utilizând servicii de încredere, prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, poate genera și utiliza versiunea digitală a buletinului de identitate. Modul de generare și regimul juridic de utilizare a versiunii digitale a buletinului de identitate este identic cu cel al versiunii digitale a cărții de identitate.”

Art. XVII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția articolului IX punctele 1 și 2 și a articolelor X și XIII, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu aceasta.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(activități conexe punerii în circulație a cărții de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Agenția Servicii Publice și promovat cu suportul Ministerului Afacerilor Interne.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În vederea alinierii Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene, la 28.03.2024 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.68 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (în continuare – Legea nr.68/2024), care este axată pe punerea în circulație la nivel național a noului model de act de identitate de tip card care se va elibera cetățenilor Republicii Moldova – CARTEA DE IDENTITATE.

Potrivit art.II alin.(1) din Legea nr.68/2024 cartea de identitate urmează a fi pusă în circulație la data în care vor fi îndeplinite condițiile tehnice necesare eliberării acestui act de identitate, dar nu mai târziu de 31 martie 2025. Totodată, la alin. (2) din același articol se prevede că toate tipurile de buletine de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova până la data punerii în circulație a cărții de identitate se vor considera valabile potrivit termenului de valabilitate al acestora, dacă nu vor interveni situații în care potrivit prevederilor legale acestea devin nevalabile.

În contextul implementării cărții de identitate, care va fi îmbunătățită din punct de vedere al securității și care va facilita identificarea și accesul la serviciile publice, precum și în vederea modernizării serviciilor de înregistrare la domiciliu și la reședința temporară este imperios oportună corelarea cadrului normativ național.

Astfel, necesitatea elaborării proiectului de lege rezultă din prevederile art.3 alin.(4) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care statuează că actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. Ca urmare, în conformitate cu prevederile art. II alin. (5) lit. a) din Legea nr.68/2024 potrivit căruia Guvernul are sarcina de a prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu modificările care au fost operate la Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.68/2024 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr.148-150, art.217*).

Prin prezentul proiect de lege se propune amendarea următoarelor acte normative:

- 1) Legea nr.382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.107, art.819*);
- 2) Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195*);
- 3) Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.66-75, art.132*);
- 4) Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art.699*);
- 5) Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.159-162, art.648*);
- 6) Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.285-294, art.436*);
- 7) Legea nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.164-167, art.812*);

- 8) Legea nr.101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.117-119, art.457);
- 9) Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78-84, art.100);
- 10) Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.179-181, art.610);
- 11) Legea nr.242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.231-234, art.732);
- 12) Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al R. Moldova, 131-138/249, 29.05.2015);
- 13) Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.295-308, art.448);
- 14) Codul electoral al Republicii Moldova nr.325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.426-427, art.770);
- 15) Legea taxei de stat nr.213/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.306-309, art.549);
- 16) Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 148 – 150, art. 217).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Intervenția în actele normative din proiectul de lege se impune pentru soluționarea următoarelor probleme:

- a) armonizarea cadrului normativ național ca urmare a adoptării Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, precum și continuarea racordării cadrului normativ național la rigorile acquis-ului Uniunii Europene;
- b) lichidarea unor conflicte de norme atestate între acte normative cu aceeași forță juridică referitoare la înscrierea datelor identificatoare ale titularului în actele de identitate potrivit Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (modificări propuse la Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor);
- c) asigurarea evidenței efective a tuturor locuitorilor Republicii Moldova la adresa de domiciliu/reședință temporară de la naștere, inclusiv a copiilor cu vârsta sub 14 ani care nu dețin act de identitate de uz intern (modificări propuse la Legea taxei de stat nr.213/2023) etc.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege conține modificări la următoarele acte normative:

1) Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.107, art.819):

Norma de la art. 7 alin. (3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative stipulează că în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alineatele (3) și (4).

Potrivit modificărilor propuse la Legea nr.382/2001, art. 16 din această lege se propune a fi expus în redacție nouă, pentru corelare la prevederile art. 3 alin. (5), (9) și (10) din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.68/2024 (în vigoare nu mai târziu de 31.03.2025).

Modificarea art.16 rezidă din necesitatea lichidării conflictului de norme apărut odată cu punerea în circulație pe plan național a noilor modele de acte de identitate de uz intern de tip card formatul ID-I cu începere de la 7 martie 2013.

Potrivit alin. (1) din art.16 în redacția nouă, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să-și utilizeze numele în forma acceptată în limba lor maternă. Această normă a fost corelată

cu prevederile art.2589 din Codul civil nr.1107/2002 care se referă la „nume” (denumire utilizată generic pentru a reda deplin formula de denotație prevăzută prin legislația statelor de cetățenie a persoanelor fizice).

Conform normei de la alin. (2) modul de înscriere a numelui aparținând minorităților naționale în actele oficiale este reglementat prin norme juridice speciale stabilite prin acte normative în domeniul actelor oficiale reglementate distinct.

Actualmente, potrivit Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și Legii nr.100/2001 privind actele de stare civilă, în actele de identitate și în documentele de stare civilă eliberate de autoritățile competente ale Republicii Moldova **patronimicul (отчество) nu se înscrie.**

De iure și de facto, în vederea adaptării formei și a conținutului actelor de identitate cerințelor internaționale stabilite față de actele de identitate mecanizabile, acest component facultativ al identității persoanei a fost exclus din conținutul actelor de identitate de tip card începând cu data de 07.03.2013, odată cu punerea în circulație a noilor modele de buletine de identitate și permise de ședere de formatul ID-I. Temeiul legal al excluderii l-a constituit art. 3 din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.187/2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare din 07.03.2013).

Totodată, potrivit prevederilor pct.12 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013, datele cu caracter personal ale cetățenilor Republicii Moldova în actele de identitate se înscriu din certificatele de stare civilă sau, potrivit pct. 30, în forma în care au fost actualizate în Registrul de stat al populației ca urmare a automatizării actului de stare civilă respectiv.

Potrivit art.7 alin.(1) din Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă, toate tipurile de certificate de stare civilă se eliberează pe baza actelor de stare civilă.

Normele referitoare la conținutul tuturor tipurilor de acte de stare civilă și de certificate de stare civilă (*de naștere, de căsătorie, de divorț, de schimbare a numelui și/sau a prenumelui*) din Legea nr.100/2001 nu prevăd înscrierea în acestea a componentei „patronimicul”. Prin urmare această componentă nu se regăsește în profilul persoanei din Registrul de stat al populației la înregistrarea inițială a acesteia potrivit actului de naștere pe motiv că nu reprezintă elementul constitutiv al numelui persoanei, conform formulei onomastice naționale a Republicii Moldova, constituit potrivit modelului romanic din prenume și nume de familie.

Mai mult decât atât, reținem că în activitatea organelor de stare civilă sunt înregistrate cazuri unitare de declarare a naționalității/apartenenței etnice a părinților la declararea faptului nașterii copilului, precum și de către copil la atingerea vârstei de 16 ani, fapt ce ne permite să concluzionăm că prin prisma expunerii actuale a normei de la art. 16 alin. (3) din Legea nr. 382/2001 nu se va produce efectul scontat în măsura în care să corespundă atingerii obiectivelor acestei norme. Pentru cazurile în care rubrica „patronimicul” se atestă deja a fi completată anterior în actele de stare civilă deținute în fondul de arhivă, pe motiv că conținutul actelor de stare civilă a suferit anumite modificări în timp, informația respectivă se înscrie în rubrica „mențiuni” a extrasului de pe actul de stare civilă, dar nicidecum nu se alătură numelui titularului actului.

Este important să reținem că autoritățile și instituțiile publice, precum și persoanele juridice de drept privat care în virtutea atribuțiilor funcționale operează cu date cu caracter personal, extrag aceste date din Registrul de stat al populației prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), în conformitate cu actele normative în domeniul schimbului de date și interoperabilității. Prin urmare și documentele oficiale eliberate de acestea pe numele persoanelor fizice (*contracte, diplome, acte notariale, documente permissive, certificate etc.*) nu conțin înscrieri privind patronimicul persoanei.

Potrivit opiniei oficiale a mediului academic din Republica Moldova, formula onomastică națională a Republicii Moldova urmează modelul romanic: prenume + nume de familie (de exemplu: Dorin Marcu). Patronimul sau patronimicul (numele patronimic) în spațiul romanic, înseamnă „nume pe care îl poartă (după tată) toți membrii unei familii; nume de familie” (de exemplu: Niculescu, Țurcanu, Vișan, Stere etc.). Din punct de vedere etimologic, patronim

semnifică exact „numele (de familie) al tatălui”. La unele popoare însă, patronimicul înseamnă „nume dat membrilor unei familii și format de la prenumele tatălui cu ajutorul unui sufix special (sufix patronimic) (de exemplu: Petrovici, Alexandrovici, Nicolaevici etc.).

Luând în considerare diversitatea etnică din Republica Moldova (potrivit Registrului de stat al populației se atestă peste 150 de etnii) și faptul că nu pentru toate etniile în sistemul onomastic al acestora se folosește patronimicul, dar dacă și se folosește acesta are semnificații diferite, precum și pentru a evita înscrieri confuze/eronate în documentele oficiale (documentele de stare civilă, actele de identitate etc.) înscrierea patronimicului titularului în actele de identitate, în documentele de stare civilă, precum și în alte acte oficiale este inoportună.

Mai mult, în vederea alinierii Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene, revizuirea cadrului normativ în materie de asigurare a locuitorilor Republicii Moldova cu act de identitate de tip nou (carte de identitate) s-a făcut în baza cerințelor stabilite de cadrul european și standardele internaționale, și anume:

a) **Regulamentul (CE) nr.1030/2002** de instituire a unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe;

b) **Regulamentul (UE) nr.2019/1157** privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii și a documentelor de ședere eliberate cetățenilor Uniunii și membrilor de familie ai acestora care își exercită dreptul la libera circulație;

c) **Regulamentul ICAO (OACI)** - Documentul 9303 privind documentele de călătorie citibile automat.

Potrivit actelor normative enunțate supra zona de control vizual din actele de identitate mecanolizibile, de tip card, de formatul ID-I, include atât câmpuri informaționale obligatorii, cât și facultative în funcție de cerințele statelor și ale autorităților emitente.

Cerințele de scriere a datelor personale ale titularului documentului, stipulate în **Regulamentul ICAO (OACI) - Documentul 9303 privind documentele de călătorie citibile**, prevăd că statul sau autoritatea emitentă stabilește, care element din aceste date poate constitui identificatorul de bază. Acesta poate fi numele (de familie), unul din prenume, iar în unele cazuri numele și prenumele complet. Astfel, potrivit consecutivității elementelor constitutive ale datelor identificatoare ale titularului, plasate pe partea recto a ID-I, numele constituie identificatorul de bază, iar prenumele – identificatorul secundar, după care urmează sexul, cetățenia și data nașterii și, la discreția statului emitent, alte elemente facultative ale datelor personale.

Practica statelor Uniunii Europene, inclusiv a celor în care se vorbește o limbă slavă (*Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Muntenegru, Polonia, Republica Cehă, Republica Macedonia, Serbia, Slovacia și Slovenia*) denotă că actele de identitate emise de aceste țări, conțin datele personale, precum: numele și prenumele, data nașterii, sexul, locul nașterii, adresa de domiciliu și numărul de identificare de stat, ceea ce contribuie la unificarea aspectului exterior al unui act de identitate și raționalizarea utilizării documentelor mecanolizibile de formatul ID-I în țările comunității europene.

Astfel, potrivit art.3 alin.(5) din Legea nr.273/1994 în redacția Legii nr.68/2024 în toate tipurile de cărți de identitate și cărți de rezidență vor fi înscrise următoarele date cu caracter personal obligatorii: numele și prenumele titularului în limba română, sexul, cetățenia și data nașterii.

Potrivit alin.(9) din art.3 expus în redacție nouă, dacă în limba maternă a solicitantului cărții de identitate sau al cărții de identitate provizorie se folosește un alt caracter decât cel latin, atunci la redarea numelui și a prenumelui în limba română ortografierea se va face conform normelor gramaticale ale limbii române de transliterare a numelor străine. La eliberarea actelor de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova persoanelor, cetățeni ai altor state, născute pe teritoriul Republicii Moldova și care redobândesc cetățenia Republicii Moldova sau sunt recunoscute cetățeni ai Republicii Moldova în condițiile Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, numele și prenumele acestora se înscriu în actele de identitate potrivit actului de naștere național, înregistrat de organul de stare civilă din Republica Moldova. La redarea numelui și prenumelui străinilor în cărțile de rezidență, acestea nu se traduc și nici nu se transliterează, dar se transpun conform

ortografierii acestora în grafie latină din pașaportul național sau din documentul de călătorie, eliberate de autoritățile competente străine.

Modificările propuse la Legea nr.382/2001 și corelate cu alte acte normative din domeniu nicidecum nu lezează dreptul minorităților naționale la identitatea sa, dar îi egalează în drepturi cu toți cetățenii Republicii Moldova, așa cum prevede art.16 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994: „(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”.

2) Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195):

La art. 360 alin. (2) cuvintele „buletinelor de identitate” se propune a fi substituite cu cuvintele „actelor de identitate”, pe motiv că pedeapsa pentru infracțiunea stabilită la acest alineat este valabilă în cazul titularilor tuturor tipurilor de acte de identitate (buletin de identitate, carte de identitate, pașaport, permis de ședere, document de călătorie), indiferent de statutul juridic și de locul de ședere/domiciliere al titularului.

3) Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.66-75, art.132):

Potrivit modificărilor propuse la art. 39 alineatele (1) și (2), dovada domiciliului sau a reședinței temporare a persoanei se va considera informația privind adresa de domiciliu sau de reședință temporară înscrisă în profilul persoanei din Registrul de stat al populației.

Această modificare a fost condiționată de faptul că potrivit art. 3 alin. (5) din Legea nr.273/1994 în redacția Legii nr. 68/2024, în conținutul cărții de identitate nu se va regăsi informația cu privire la domiciliul/reședința temporară a titularului.

Ca urmare, informația cu privire la domiciliul și/sau reședința temporară a titularului va fi disponibilă în format electronic prin mecanisme de interoperabilitate pe platforma guvernamentală „MConnect” între Registrul de stat al populației și cele ale autorităților și instituțiilor publice, precum și prin asigurarea accesului la aceste date din Registrul de stat al populației de către persoanele juridice de drept public și de drept privat în condițiile prevederilor legale referitoare la accesul la informație și la protecția datelor cu caracter personal. Aceste informații vor fi actualizate și în continuare în Registrul de stat al populației prin mecanisme existente, cu dezvoltarea concomitentă a serviciilor de înregistrare la adresa de domiciliu și de reședință temporară în mediul digital, accesibil în regim online pentru cetățeni.

Excluderea datelor referitoare la domiciliu/reședința temporară din conținutul actelor de identitate de uz intern, va scuti titularii de obligativitatea preschimbării acestora de fiecare dată când își schimbă locul de trai.

Din considerentele enunțate supra, precum și în vederea asigurării unui echilibru normativ, din data punerii în circulație a primei cărți de identitate, acestea din urmă, precum și buletinele de identitate și permisele de ședere pentru străini și beneficiarii de protecție internațională se vor elibera fără fișa de însoțire care face dovada domiciliului/reședinței temporare, iar acelea aflate deja în circulație vor fi considerate nule de drept, pe motiv că informația cu privire la adresa nouă de domiciliu/reședință temporară se va actualiza ca urmare a prestării serviciului respectiv, doar în Registrul de stat al populației, fără aplicarea mențiunilor respective pe fișele de însoțire eliberate anterior. Aceste mențiuni nu se vor aplica nici pe buletinul de identitate provizoriu aflat în circulație și nici pe cartea de identitate provizorie.

La schimbarea adresei de domiciliu/reședință temporară, precum și în cazul schimbării, în condițiile legii, a denumirii sau a rangului localităților și străzilor, al renumerotării imobilelor locuibile sau rearondării acestora, al înființării localităților sau străzilor, titularii tuturor tipurilor de buletine de identitate și de permise de ședere, pe partea verso a cartelei cărora va fi înscrisă adresa de domiciliu/reședință temporară, vor opta pentru noi acte de identitate, în funcție de statutul lor juridic, în care informația privind adresa de domiciliu/reședință temporară nu se va mai înscrie, dar se va actualiza în Registrul de stat al populației.

Ulterior, în cazul schimbării în condițiile legii a denumirii sau a rangului localităților și străzilor, al renumerotării imobilelor locuibile sau rearondării acestora, al înființării localităților sau străzilor, informația privind adresa de domiciliu/reședință temporară a titularilor actelor de identitate de uz intern menționate supra va putea fi actualizată direct în Registrul de stat al populației, fără cererea persoanei și fără a o condiționa de a obține un alt act de identitate cu adresa conformă adresei din SIA „Registrul de stat al unităților administrative teritoriale și al adreselor”.

4) Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art.699):

Modificarea la art.542 alin. (3) lit. d) a fost propusă pentru spor de precizie: dovada identității și a statutului juridic al persoanei se face cu actul de identitate (buletin de identitate, carte de identitate, pașaport, permis de ședere, document de călătorie) sau cu Fișa personală ce reprezintă un extras din profilul persoanei din Registrul de stat al populației, care conține imaginea facială și datele identificatoare de bază ale persoanei (IDNP, numele, prenumele, data și locul nașterii, cetățenia, datele actului de identitate), autentificat de autoritatea competentă.

5) Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.159-162, art.648):

Modificările la art.57 alin. (1) lit. a) și la art.270 alin. (1) au fost propuse pentru spor de precizie, în contextul punerii în circulație a cărții de identitate. Dovada identității și a statutului juridic al persoanei se face cu actul de identitate, iar dovada domiciliului și a reședinței temporare cu informația respectivă din profilul persoanei din Registrul de stat al populației.

6) Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.285-294, art.436):

Expunerea în redacție nouă a literei i) din alineatul (1) al art.281 s-a propus pentru spor de precizie, în contextul punerii în circulație a cărții de identitate. Noțiunea „acte de identitate” cuprinde în sine toate tipurile de acte de identitate (carte de identitate, buletin de identitate, permis de ședere, pașaport, document de călătorie) eliberate de autoritățile Republicii Moldova locuitorilor Republicii Moldova, în funcție de statutul juridic al acestora și tipul șederii (permanentă sau temporară).

7) Legea nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.164-167, art.812):

Noțiunea de „document” de la subpunctul 5) din art. 2 s-a propus a fi expusă în redacție nouă pentru spor de precizie, în contextul punerii în circulație a cărții de identitate. Noțiunea „act de identitate” în sensul Legii nr. 241/2005 cuprinde în sine toate tipurile de acte de identitate (carte de identitate, buletin de identitate, permis de ședere, pașaport, document de călătorie) care au fost eliberate de autoritățile Republicii Moldova persoanelor expuse exploatării, în funcție de statutul juridic al acestora (cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin, apatrid, refugiat, beneficiar de protecție umanitară) și tipul șederii pe teritoriul Republicii Moldova (permanentă sau temporară).

8) Legea nr.101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.117-119, art.457):

Modificările la pct. 12 din anexa la Legea nr.101/2008 sunt propuse pentru:

- stabilirea listei exhaustive a actelor de identitate, în baza cărora cetățenii Republicii Moldova își pot exercita dreptul de vot la scrutinele electorale, în contextul punerii în circulație a cărții de identitate;

- corelarea cu prevederile art.78 alin.(6) din Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022 și art. 3 din Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.68/2024.

9) Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78-84, art.100):

Amendamentele la articolele 333 - 334 au fost elaborate în contextul punerii în circulație a cărții de rezidență, potrivit prevederilor art. 3 alin. (3) din Legea nr.273/1994, în redacția Legii nr. 68/2024.

Amendamentele la articolele 341 și 443 au fost propuse pentru spor de precizie, în contextul punerii în circulație a cărții de identitate.

Completarea alin. (1) din art.445 se propune în contextul punerii în circulație a cărții de identitate provizorie – corelare la art.3 alin. (2) din Legea nr.273/1994, în redacția Legii nr. 68/2024.

Modificările propuse la art.447¹ alin. (3) punctul 3) și la art.451² alin. (1) lit. c) și alin. (3) sunt condiționate de faptul că potrivit art. 3 alin. (5) al Legii nr.273/1994 în redacția Legii nr. 68/2024, în conținutul cărții de identitate nu se va regăsi informația cu privire la domiciliul/reședința temporară a titularului.

Ca urmare, potrivit art.II alin.(4) din Legea nr.68/2024, informația cu privire la domiciliul și/sau reședința temporară a titularului va fi disponibilă în format electronic prin mecanisme de interoperabilitate pe platforma guvernamentală „MConnect” între Registrul de stat al populației și cele ale autorităților publice, precum și prin asigurarea accesului la aceste date din Registrul de stat al populației de către persoanele juridice de drept public și de drept privat în condițiile prevederilor legale referitoare la accesul la informație și la protecția datelor cu caracter personal.

10) Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181, art. 610):

Modificările la acest act normativ au fost propuse în scopul înlăturării unor neconcordanțe atestate între actele normative cu aceeași forță juridică în urma modificărilor aduse Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.68/2024.

11) Legea nr.242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.231-234, art.732):

Amendamentele propuse la art. 4 lit. a), art. 8 alin. (1) și expunerea în redacție nouă a compartimentului II din anexa nr.2 la Legea nr.242/2010 sunt condiționate de punerea în circulație a cărții de identitate, care se va elibera cetățenilor Republicii Moldova în schimbul actualelor buletinelor de identitate – corelare la art.3 alin.5 din Legea nr.273/1994 în redacția Legii nr.68/2024.

12) Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, 131-138/249):

Modificarea art. 34 alin. (1) lit. b) este condiționată de faptul că potrivit art.3 alin.(5) din Legea nr.273/1994 în redacția Legii nr. 68/2024, în conținutul cărții de identitate nu se va regăsi informația cu privire la domiciliul/reședința temporară a titularului, iar potrivit art. II alin. (3) din Legea nr.68/2024, odată cu punerea în circulație a primei cărți de identitate fișele de însoțire la toate tipurile de buletine de identitate și la toate tipurile de permise de ședere valabile, aflate în circulație, se vor considera nule de drept și, ca urmare nu vor putea face dovada adresei de domiciliu sau de reședință temporară.

Informația cu privire la domiciliul și reședința temporară a titularului, va fi disponibilă în format electronic prin mecanisme de interoperabilitate pe platforma guvernamentală „MConnect” între Registrul de stat al populației și cele ale autorităților publice, precum și prin asigurarea accesului la aceste date din Registrul de stat al populației de către persoanele juridice de drept public și de drept privat în condițiile prevederilor legale referitoare la accesul la informație și la protecția datelor cu caracter personal.

13) Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.231-234, art.732):

Completările propuse au fost necesare urmare modificării Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr. 68/2024.

14) Codul electoral al Republicii Moldova nr.325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.426-427, art.770):

a) La art.1 și art.78 au fost propuse modificări și completări în contextul amendamentelor intervenite la Legea nr.273/1994 în redacția Legii nr.68/2024, și anume:

- punerea în circulație a noilor tipuri de acte de identitate de uz intern eliberate cetățenilor Republicii Moldova – CARTEA DE IDENTITATE ȘI CARTEA DE IDENTITATE PROVIZORIE;
- în conținutul cărții de identitate, inclusiv provizorie nu se va regăsi informația cu privire la domiciliul/reședința temporară a titularului;

- potrivit art. II alin. (3) din Legea nr.68/2024, odată cu punerea în circulație a primei cărți de identitate fișele de însoțire la toate tipurile de buletine de identitate și la toate tipurile de permise de ședere valabile, aflate în circulație, se vor considera nule de drept și, ca urmare nu vor putea face dovada adresei de domiciliu sau de reședință temporară;

- potrivit art. II alin. (4) din Legea nr.68/2024, accesarea informațiilor cu privire la adresa de domiciliu și de reședință temporară a titularilor cărților de identitate, cărților de rezidență, buletinelor de identitate și ai permiselor de ședere se va realiza prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative în domeniul schimbului de date și interoperabilității, cu excepția situațiilor în care sunt aplicabile prevederile legale speciale, în care schimbul de date se va efectua în baza contractelor și acordurilor bilaterale;

- conținutul alin.(6) din art.78 a fost corelat la pct.12 din anexa la Legea nr.101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”.

b) La art.60 alin.(3) lit. a) s-a propus excluderea cuvântului „patronimicul” – corelare la prevederile art.3 alin.(5) din Legea nr.273/1994. În acest sens sunt concludente și argumentările la modificările propuse la art. 16 din Legea nr.101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”.

15) Legea taxei de stat nr.213/2023 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.306-309, art.549*):

- Prin completarea propusă cu subpunctul 3.5 la pct. 3 din anexa nr. 2 la Legea taxei de stat se propune de stabilit scutirea de plata taxei de stat pentru înregistrarea la domiciliu și/sau la reședință temporară a copiilor nou-născuți la înregistrarea inițială a acestora în Registrul de stat al populației odată cu înregistrarea faptului nașterii, precum și a copiilor cu vârsta sub 14 ani care nu dețin act de identitate de uz intern, la înregistrarea ulterior datei actualizării actului de naștere în Registrul de stat al populației.

În contextul modernizării și reconceptualizării serviciilor de înregistrare la domiciliu/reședință temporară, potrivit prevederilor pct. 96 din Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr.757 din 13.11.2024 înregistrarea la domiciliu sau la reședință temporară, radierea din evidență se efectuează prin introducerea datelor în Registrul de stat al populației, și anume:

- la înregistrarea inițială a copilului nou-născut la adresa de domiciliu și/sau de reședință temporară, concomitent cu actualizarea datelor despre înregistrarea faptului nașterii în Registrul de stat al populației;

- la actualizarea informației ca urmare a schimbării sau modificării adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară, radierii din evidență, la cerere sau din oficiu, în condițiile generale stabilite la Capitolul VII din Regulament.

Pct. 96¹ din Regulamentul menționat stabilește modul de înregistrare inițială a copilului nou-născut la adresa de domiciliu sau de reședință temporară. Această înregistrare se preconizează a fi efectuată din oficiu, în mod automatizat, la adresa de domiciliu/reședință temporară a mamei copilului nou-născut și este necesară pentru a asigura evidența efectivă a tuturor locuitorilor Republicii Moldova indiferent de vârsta acestora și de faptul dacă au obținut sau nu act de identitate.

Luând în considerare scopul acestui proces și faptul că nu implică depunerea cererii de către mama copilului și careva operațiuni tehnologice suplimentare se propune ca această înregistrare la domiciliu/reședință temporară a copiilor nou-născuți care se va face concomitent cu înregistrarea inițială a acestora în Registrul de stat al populației să fie scutită de plata taxei de stat.

Necesitatea completării propuse rezidă și din faptul că potrivit pct. 2.1. din anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr.213/2023, sunt scutiți de plata taxei de stat persoanele fizice pentru înregistrarea nașterii.

- Prin completarea propusă cu subpunctul 5.4 la pct. 5 din anexa nr. 2 la Legea taxei de stat se propune de stabilit scutirea de plata taxei de stat pentru copii străini sau apatrizi, care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic. Completarea

propusă a fost elaborată în contextul modificărilor operate prin Art. IV din Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), prin care au fost completate categoriile de copii aflați în situații de risc, cu categoria de copii menționată mai sus, reprezentarea intereselor cărora se realizează de către autoritatea tutelară teritorială, conform legislației.

16) Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 148 – 150, art. 217):

Prin derogarea propusă la art. II alin. (1) din Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994, s-a propus extinderea termenelor de implementare a normelor referitoare la certificatul calificat pentru semnătură electronică și imaginile amprentelor digitale înscrise în mediul de stocare electronică a datelor cărții de rezidență, pentru a se reuși crearea Sistemului Informațional „Migrație” prin intermediul căruia se va asigura transmiterea datelor.

Prin completarea propusă la art. II „Dispoziții finale și tranzitorii” al Legii nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 se propune reglementarea versiunii digitale a buletinului de identitate disponibil prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, în contextul punerii în aplicare a cărții de identitate.

În contextul stabilirii la art. II alin. (2) din Legea nr. 68/2024 a faptului că toate tipurile de buletine de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră valabile potrivit termenului de valabilitate al acestora, dacă nu intervin situații în care potrivit prevederilor legale acestea devin nevalabile, se propune menținerea reglementărilor date și în privința versiunii digitale a buletinelor de identitate. Prin urmare, în termenul de valabilitate a buletinului de identitate, cetățeanul Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu și care se poate identifica electronic utilizând servicii de încredere, prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, poate genera și utiliza versiunea digitală a buletinului de identitate. Modul de generare și regimul juridic de utilizare a versiunii digitale a buletinului de identitate este identic cu cel al versiunii digitale a cărții de identitate.

17) La art. XVII din proiectul de lege sunt stabilite clauzele finale referitoare la termenele de intrare în vigoare a amendamentelor operate la legile enunțate la articolele I – XVI care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor referitoare la regimul juridic al cărții de rezidență, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026.

Intrarea în vigoare la data publicării în MO este condiționată de faptul că potrivit prevederilor art.II alin.(1) din Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cartea de identitate a fost pusă în circulație cu începere de la 31 martie 2025. Astfel, potrivit prevederilor art.56 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, normele ce vizează cartea de identitate din actele normative conexe necesită a fi puse în aplicare cât mai devreme posibil – din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat în vederea asigurării implementării Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte în redacția Legii nr.68 din 28.03.2024, prin care a fost introdus noul model de act de identitate – carte de identitate, puse în circulație începând cu 31 martie 2025.

În vederea implementării cărții de identitate a fost modificat și Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr. 757/2024.

Proiectul de lege propus urmărește crearea tuturor condițiilor necesare pentru punerea în circulația a cărții de identitate. Prin urmare, analiza unor opțiuni alternative și a riscurilor lipsei de intervenție nu se justifică.

4. Analiza impactului de reglementare

Dat fiind faptul că proiectul de lege vizează armonizarea legislației naționale cu Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr.68/2024, care la rândul său a fost armonizată la legislația UE, în temeiul art. 31 alin. (3) din Legea

nr.100/2017 cu privire la actele normative, analiza impactului de reglementare se prezintă în formă simplificată.

4.1. Impactul asupra sectorului public.

Proiectul legii nu implică un impact structural sau instituțional asupra sistemului administrației publice.

Implementarea cărților de identitate va contribui la realizarea obiectivelor setate de transformare digitală și digitalizare a serviciilor publice prin optimizarea și eficientizarea proceselor de prestare a serviciilor publice și crearea condițiilor tehnice pentru dezvoltarea infrastructurilor care să permită accesul facil al cetățenilor Republicii Moldova la serviciile de e-guvernare și e-business.

Totodată, se creează condiții optime pentru creșterea nivelului de interoperabilitate între sistemele informaționale automatizate administrate de Agenția Servicii Publice și ale altor instituții și autorități publice care țin evidența datelor referitoare la persoane, prin asigurarea accesului la datele care sunt disponibile în resursele informaționale și pot fi utilizate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate (*MConnect*), ceea ce va favoriza schimburile de informații între autorități pentru mai bună exercitarea a sarcinilor publice și automatizare a serviciilor.

Modernizarea serviciului de înregistrare la domiciliu și/sau la reședința temporară a locuitorilor Republicii Moldova va permite ca datele despre domiciliul și/sau reședința persoanelor să fie disponibile în format electronic și accesibile tuturor autorităților publice prin mecanisme de interoperabilitate pe platforma guvernamentală „MConnect” între Registrul de stat al populației și cele ale autorităților publice.

Persoanele juridice de drept public și de drept privat urmează să se conformeze cerințelor tehnice aplicabile în cadrul platformei de interoperabilitate, pentru accesarea informațiilor cu privire la adresa de domiciliu și de reședință temporară a titularilor cărților de identitate, utilizate pentru scopul său legal, cu excepția situațiilor în care sunt aplicabile prevederile legale speciale, în care schimbul de date se va efectua în baza contractelor și acordurilor bilaterale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea amendamentelor propuse la actele normative din proiectul de lege nu necesită mijloace financiare din bugetul de stat.

4.3 Impactul asupra sectorului privat

Noile modele ale actelor de identitate – cartea de identitate va impacta pozitiv și mediul de afaceri, în mod special întreprinderile mici și mijlocii și va contribui în procesul de digitalizare a afacerilor. Administratorii întreprinderilor vor dobândi un instrument practic și comod pentru interacționarea în format digital cu instituțiile publice. Titularii se vor putea autentifica în sistemele informaționale ale instituțiilor publice pentru a beneficia de diverse servicii publice electronice (bancare, fiscale, sociale, financiare, educaționale etc.), în mod particular în următoarele sisteme informaționale: MSign, MPower, MPass, MNotify, MCabinet, e-Raportare, e-Declarație, e-Factura, e-Licențiere, e-Stare Civilă, e-Achiziții, etc., care va facilita procesul de obținere a actelor permissive prevăzute de lege și îndeplinirea formalităților necesare. Semnarea contractelor, actelor, cererilor sau declarații oficiale, precum și accesul la serviciile publice electronice la distanță necesare pe parcursul activității de întreprinzător va fi posibil fără a se prezenta la oficiile instituțiilor publice, în virtutea deținerii în cartea de identitate și a semnăturii electronice.

4.4. Impactul social

Proiectul de lege prezintă avantaje cu precădere pentru cetățenii Republicii Moldova cărora li se va elibera cartea de identitate.

Cartea de identitate care va conține mijloacele semnăturii electronice calificate și certificatele cheilor publice va permite titularilor utilizarea semnăturii electronice, precum și autentificarea în sistemele informatice ale instituțiilor publice sau ale persoanelor juridice de drept privat. Accesul în regim online la serviciile publice se va îmbunătăți semnificativ, asigurându-se posibilitatea reală pentru cetățeni de a accesa serviciile de e-guvernare și e-business care necesită autentificare și/sau

semnătura electronică a serviciilor în regim online. Acest fapt va îmbunătăți interacțiunea cetățenilor cu autoritățile publice și va determina avansarea procesului de digitalizare a serviciilor publice.

Rigorile și standardelor europene de securitate vor fi respectate la emiterea cărții de identitate pentru cetățenii Republicii Moldova, ceea ce va favoriza exercitarea în siguranță și în mod liber a dreptului la libera circulație a cetățenilor Republicii Moldova peste hotarele țării. Actualmente cetățenii Republicii Moldova au posibilitatea de a călători în baza buletinului de identitate în Ucraina și Turcia. Odată cu punerea în circulație a cărții de identitate care va corespunde rigorilor standardelor minime de securitate și în care vor fi integrate datele biometrice va fi posibilă extinderea listei statelor în care cetățenii Republicii Moldova vor putea beneficia de dreptul la libera circulație în baza acestui act de identitate, care va servi și ca document de călătorie.

Totodată proiectul vine să ofere soluții normative pentru asigurarea evidenței efective a tuturor locuitorilor Republicii Moldova la adresa de domiciliu/reședință temporară de la naștere, inclusiv a copiilor cu vârsta sub 14 ani care nu dețin act de identitate de uz intern, precum și pentru obținerea datelor statistice efective privind locuitorii Republicii Moldova.

Lichidarea unor conflicte de norme atestate între acte normative cu aceeași forță juridică referitoare la înscrierea datelor identificatoare ale titularului în actele de identitate contribuie la unificarea aspectului exterior al unui act de identitate și raționalizarea utilizării documentelor mecanolizibile de formatul ID-I în țările comunității europene.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal.

Modificările propuse la actele normative nu va avea impact asupra modului de prelucrare a datelor cu caracter personal. Rigorile privind protecția datelor cu caracter personal prevăzute de Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal vor fi respectate pe deplin.

4.4.2 Impactul asupra echității și egalității de gen.

Proiectul înaintat nu va avea impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul înaintat nu va avea impact asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege este axat în mare parte pe armonizarea cadrului normativ național ca urmare a adoptării Legii nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care transpune parțial (art.1, art.2 lit.(a) primul alineat și lit.(b), art.3 alin.(1)–(3), (5)–(11), art.4 alin.(1), alin.(2) lit.(a)–(c), alin.(3), art.5 alin.(1)–(3), art.6 lit.(a)–(g), art.7 alin.(1) și (3), art.8–11) Regulamentul (UE) 2019/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii și a documentelor de ședere eliberate cetățenilor Uniunii și membrilor de familie ai acestora care își exercită dreptul la libera circulație, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 188 din 12 iulie 2019.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul proiect reprezintă o măsură normativă care urmărește armonizarea cadrului normativ național ca urmare a adoptării Legii nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, a Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr.757/2024, precum și continuarea racordării cadrului normativ național la rigorile acquis-ului Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 8 și 9 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, publicul a fost informat referitor la inițierea elaborării prezentului proiect, inclusiv prin publicarea acestuia pe pagina web oficială (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-punerea-in-circulatie-a-cartii-de-identitate/13855>).

Proiectul a fost avizat de către următoarele autorități și instituții:

- 1) Ministerul Justiției;
- 2) Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- 3) Ministerul Afacerilor Externe;
- 4) Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- 5) Ministerul Finanțelor;
- 6) Comisia Electorală Centrală;
- 7) Biroul Național de Statistică;
- 8) Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică”;
- 9) Congresul Autorităților Locale din Moldova.

Toate propunerile autorităților, cu mici excepții au fost luate în considerare, iar proiectul a fost ajustat corespunzător.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției și expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, în conformitate cu art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017. Prin urmare, constatările expertizelor sunt reflectate în Sinteza la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În contextul punerii în circulație a cărții de identitate și modernizării serviciilor publice de înregistrare a locuitorilor Republicii Moldova la adresa de domiciliu și reședință temporară, la 13 noiembrie 2024 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.757 care prevede multiple modificări la Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2013. Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 170/2025 au fost aprobate modificările la Hotărârea Guvernului nr. 522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte (în vigoare din 31.03.2025) prin care au fost aprobate modelele cărții de identitate și a cărții de identitate provizorii, descrierea formei și a conținutului acestora, precum și expunerea modelelor actelor de identitate de uz intern (buletine de identitate, permise de ședere) care se vor afla în continuare în circulație, însă fără fișa de însoțire și fără informația privind domiciliul/reședința temporară în conținutul acestora. Prin urmare, cadrul normativ necesar pentru emiterea cărții de identitate și a cărții de identitate provizorii a fost aprobat și începând cu 2 aprilie 2025, Agenția Servicii Publice emite cărți de identitate în modul stabilit de lege.

În contextul implementării cărții de identitate, prezentul proiect are scopul de a asigura corelarea cadrului normativ național cu noul tip de acte de identitate.

În vederea executării prevederilor art. II alin. (5) din Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, precum și a dispozițiilor finale ale prezentului proiect de lege este necesar de a fi modificate actele normative aferente domeniilor de activitate ale altor autorități și instituții publice care stabilesc norme referitoare la prezentarea actelor de identitate, dovada adresei de domiciliu/reședință temporară, dezvoltarea proceselor de interoperabilitate, dezvoltarea serviciilor electronice etc.

În vederea punerii în circulație a cărții de rezidență în contextul modificărilor propuse la art. IX pct. 1 și 2, art. X și art. XIII din proiect, se vor opera modificări în următoarele acte normative:

1. Hotărârea Guvernului nr.125/2013 privind aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova (în contextul punerii în circulație a cărții de rezidență);

2. Hotărârea Guvernului nr.522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte (în contextul punerii în circulație a cărții de rezidență);

3. Hotărârea Guvernului nr.966/2020 cu privire la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice.

9. Măsuri necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Adoptarea amendamentelor propuse la actele normative menționate în proiectul de lege este una din sarcinile primordiale, realizarea căreia va contribui la crearea bazei normativ-juridice pentru realizarea cu succes a proiectului de punere în circulație a cărții de identitate, de dezvoltare și modernizare a serviciilor de înregistrare la domiciliu/reședința temporară, de dezvoltare a proceselor de interoperabilitate între sistemele informaționale ale autorităților statului.

Potrivit alin. (2) din art. XVII, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul va aduce actele sale normative în conformitate cu aceasta.

Acțiunile de bază care urmează a fi executate în cadrul proiectului privind punerea în circulație a cărții de identitate, menționate supra sunt reflectate și raportate periodic în regim on-line pe pagina Guvernului: project.gov.md – privind executarea pct. OG-7-65-176-AGE din Planul național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024: Implementarea cărții de identitate și modernizarea serviciului de înregistrare la domiciliu și/sau la reședința temporară a cetățenilor Republicii Moldova https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143540&lang=ro.

În contextul punerii în circulație a cărții de rezidență, realizarea proiectului presupune executarea multiplelor activități atât de ordin normativ-juridic, cât și de ordin tehnico-aplicativ, și anume:

- de organizare și desfășurare a procedurilor de achiziție a blanchetelor (cardurilor), inclusiv a serviciilor de mentenanță adaptivă a sistemului de personalizare la noile acte de identitate;

- de ordin tehnico-aplicativ: dezvoltarea complexului hardware și software a proceselor de producere (personalizare), a proceselor de prestare a serviciilor publice de eliberare a cărții de rezidență, de emitere a certificatului calificat pentru semnătură electronică, de înregistrare la adresa de domiciliu/reședință temporară, de prestare a serviciilor electronice pe platforma PDSE etc;

- de proiectare și implementare a proceselor de afaceri legate de emiterea certificatului calificat pentru semnătură electronică.

Realizarea proiectului cuprinde activități și de ordin interinstituțional: dezvoltarea proceselor de interoperabilitate între sistemele informaționale ale autorităților statului pe platforma guvernamentală de interoperabilitate MConnect – în comun cu Agenția de Guvernare Electronică.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN

SINTEZA
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(activități conexe punerii în circulație a cărții de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Justiției Aviz nr. 04/1-3316 din 02.04.2025	1.	Urmare examinării proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate), număr unic - 183/MAI/ASP/2025, comunicăm următoarele. Potrivit notei de fundamentare ce însoțește proiectul de act normativ, elaborarea proiectului de lege, rezidă în necesitatea corelării cadrului normativ național în contextul adoptării Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și, respectiv, punerii în circulație la nivel național a noului model de act de identitate de tip card care se va elibera cetățenilor Republicii Moldova – CARTEA DE IDENTITATE. Astfel, în conformitate cu prevederile art. II alin. (5) lit. a) din Legea nr. 68/2024, Guvernul are sarcina de a prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu modificările care au fost operate la Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Prin urmare, în contextul promovării proiectului de lege, urmează a fi soluționate așa probleme precum: a) armonizarea cadrului normativ național ca urmare a adoptării Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte; b) lichidarea unor conflicte de norme atestate între acte normative cu aceeași forță juridică referitoare la	

		înscrierea datelor identificatoare ale titularului în actele de identitate potrivit Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte; c) eficientizarea datelor statistice privind locuitorii Republicii Moldova furnizate Comisiei Electorale Centrale; d) asigurarea evidenței efective a tuturor locuitorilor Republicii Moldova la adresa de domiciliu/reședință temporară de la naștere, inclusiv a copiilor cu vârsta sub 14 ani care nu dețin act de identitate de uz intern. În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare următoarele obiecții și recomandări:	
		La Art. I, aferent modificărilor propuse la art. 16 din Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, atragem atenția asupra faptului că, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, distinge între norme generale, norme speciale și norme derogatorii. În acest context, considerăm necesar ca în locul expresiei „acte normative speciale” să se utilizeze expresia „norme cu caracter special stabilite prin acte normative în domeniul actelor oficiale reglementate distinct” care, în opinia noastră s-ar alinia cu clasificarea acceptată de art. 5 din legea sus-menționată și ar reflecta natura reglementării dorite.	Se acceptă. S-a utilizat sintagma „norme juridice speciale stabilite prin acte normative în domeniul actelor oficiale reglementate distinct”.
		La Art. XI, pct. 14, aferent cuprinsului art. 74 alin. (2), pentru o mai bună claritate, se recomandă substituirea cuvintelor „va deriva din” cu cuvintele „se va stabili în funcție de”.	Se acceptă

		La alin. (1) al Art. XVIII, formula „Prezenta lege intră în vigoare în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative” nu poate fi acceptată, deoarece la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 nu este stabilită o singură opțiune a intrării în vigoare a unui act normativ, fiind prevăzută și posibilitatea intrării în vigoare a actului normativ „la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării”. Astfel, în proiect se va stabili o dată certă a intrării în vigoare a actului normativ. Totodată, în privința formulării „cu excepția prevederilor referitoare la regimul juridic al cărții de rezidență” subliniem că respectiva este prea largă și ar putea include diverse norme, proceduri administrative. Astfel, pentru a preveni eventualele confuzii care pot apărea în procesul de implementare a legii, inclusiv pentru a putea reflecta corect modificările în Registrul de stat al actelor juridice, este necesar să fie indicate expres prevederile ce vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat corespunzător.
		Suplimentar, semnalăm că proiectul are carențe în privința respectării normelor de tehnică legislativă. Astfel, cu titlu de observație generală remarcăm că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”.	Se acceptă.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Aviz nr. 17-989 din 31.03.2025	2.	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.	S-a luat act.

Ministerul Finanțelor Aviz nr.04-06/217/4029 din 26.03.2025	3.	La adresarea Cancelariei de Stat nr.18-69-2924 din 17 martie 2025, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate), (număr unic 183/MAI/ASP/2025) și, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsă de obiecții și propuneri.	S-a luat act.
Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr.DI/3/041-3170 din 28.03.2025	4.	Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025) și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	S-a luat act.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale Aviz nr. 19/1644 din 31.03.2025	5.	Urmare examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în limitele competenței funcționale, comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri. La Art. X, pct. 7 din proiect, în partea ce ține modificarea alin.(3) al art. 451², din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, cuvântul minor în orice formă gramaticală se va substitui cu cuvântul copil la forma gramaticală corespunzătoare, luând în considerare prevederile Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 1989, ale Codului Familiei nr. 1316/2000, ale Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului și ale altor acte normative naționale și internaționale, care reglementează semnificația cuvântului „copil”. De asemenea, în sensul propunerilor de mai sus, subliniem importanța ajustării Notei de fundamentare la proiectul de lege examinat.	Se acceptă.
		Atenționăm că în conformitate cu prevederile pct. 10 al Art. XI. Din proiectul examinat, referitor la modificarea alin. (9) din art.43 ² din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, autoritatea competentă pentru perfectarea Cărții de rezidență este Agenția Servicii Publice. Totodată, potrivit prevederilor pct. 14 din același articol, referitor la	Se acceptă. Au fost operate modificări în text.

		expunerea în redacție nouă a prevederilor art. 72, alin. (2) din Legea nr. 200/2010, organul competent pentru perfectarea Cărții de rezidență urmează a fi desemnat de Guvern. Având în vedere aceste discrepanțe, este necesară ajustarea prevederilor pct. 10 și ale pct. 14 din Art. XI din proiect.	
		Art. XVI din proiect, în partea ce ține de operarea modificărilor în Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023, se completează cu un punct nou în următoarea redacție: „punctul 5 se completează cu subpunctul 5.4. cu următorul cuprins: „5.4. Copiii străini sau apatrizi, care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic.”.” Propunerea se înaintează, în contextul modificărilor operate prin Art. IV din Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), prin care au fost completate categoriile de copii aflați în situații de risc, cu categoria de copii menționată mai sus, reprezentarea intereselor cărora se realizează de către autoritatea tutelară teritorială, conform legislației.	Se acceptă. Art. XV din proiect a fost completat corespunzător.
		Totodată, în vederea asigurării concordanței cu obiectul reglementărilor propuse în proiectul de lege, atragem atenția asupra unor prevederi ale următoarelor acte normative: - Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar – art. 43 alin. (2) lit. b); - Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal – art. 25, alin. (7), lit. b); - Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 – art. 5; - Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare – art. 4, alin. (3), lit. h), art. 6, alin. (1), lit. b) și art. 7, alin. (2), lit. j);	Nu se acceptă. Autorii proiectului sunt Agenția Servicii Publice și Ministerul Afacerilor Interne, care potrivit art.II alin.(5) din Legea nr.68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și conform competențelor funcționale, prin proiectul de lege supus avizării, au înaintat propuneri de modificare a cadrului normativ conex, aferent domeniilor sale de activitate. În această ordine de idei, potrivit prevederilor art.23 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, toate autoritățile publice, abilitate prin

		- Legea nr. 291/2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc – art. 12, alin. (2), lit. f); - Legea integrității nr. 82/2017 – art. 311 alin. (3); - Legea nr. 209/2016 privind deșeurile – art. 61, alin. (5), lit. a); - Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe – art. 33, alin. (5); - Legea insolvenței nr. 149/2012 – art. 122, alin. (8), lit. a); - Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției – art. 17, alin. (3), lit. d); - Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal – art. 4, noțiunea „număr de identificare național”; - Legea taxei de stat nr. 213/2023 – art. 3, lit. c) și pct. 3.15 din Anexa nr. 1; - Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova – art. 21, alin. (5); - Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate – art. 32, alin. (3), lit. a); - Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază – art. 182 alin. (1) lit. b) și art. 222 lit. b); - Legea nr. 130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă – art. 2, noțiunea „rezident al unui stat străin”; - Legea cooperăției de consum nr. 1252/2000 – art. 45, alin. (4), lit. e); - Legea sindicatelor nr. 1129/2000 – art. 10, alin. (5), lit. c); - Legea patronatelor nr. 976/2000 – art. 17, alin. (3), lit. d) și alin. (6), lit. c).	lege să inițieze elaborarea actelor normative, urmau să-și ajusteze cadrul normativ aferent domeniilor de activitate la prevederile Legii nr.273/1994 în redacția Legii nr.68/2024.
Comisia Electorală Centrală Aviz nr.CEC-8/7443 din 01.04.2025	6.	Comisia Electorală Centrală își menține poziția exprimată prin scrisoarea nr. CEC8/7039 din 31 ianuarie 2025, conform solicitării Agenției Servicii Publice nr. 01/937 din 22 ianuarie 2025, și consideră necesar să reitereze obiecțiile și propunerile formulate anterior,	Se acceptă. Propunerile respective de modificare a art.27 lit. h) din Codul Electoral și a art.11 alin.(1) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală au fost excluse din proiectul de lege.

		venind totodată cu următoarele completări. 1. La Art. VIII cu privire la modificarea articolul 11 alin. (1) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, precum și la art. XIII din proiect, cu referire la modificarea propusă pentru art. 27 lit. h) din Codul electoral, privind substituirea textului „conform datelor din Registrul de stat al populației, prezentate de Agenția Servicii Publice” prin cuvintele „conform datelor Biroului Național de Statistică”, considerăm că această propunere de modificare nu este justificată și aplicabilitatea acesteia este lipsită de criterii de previzibilitate și claritate. Este de menționat că Biroul Național de Statistică nu gestionează un sistem operațional de evidență a persoanelor, ci doar colectează, prelucrează și publică date statistice agregate, care nu permit identificarea individuală sau verificarea exactă a numărului și distribuției persoanelor în timp real. În schimb, Agenția Servicii Publice deține și administrează Registrul de stat al populației, fiind un sistem integrat unic de evidență automatizată a cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini, persoanelor fără cetățenie, cetățenilor străini domiciliați permanent și temporar pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a cetățenilor Republicii Moldova stabiliți permanent sau temporar peste hotare. Subsidiar, datele gestionate de Biroul Național de Statistică sunt rezultatul prelucrărilor statistice și pot conține estimări sau proiecții, ceea ce le face nepotrivite pentru utilizare în procesele administrative și electorale care necesită precizie maximă. În schimb, Agenția Servicii Publice dispune de o evidență oficială și legală a fiecărei persoane, utilizată pentru emiterea actelor de identitate și verificarea cetățeniei, domiciliului și altor aspecte relevante. Un alt aspect important este că datele oferite de Biroul Național de Statistică sunt adesea prezentate în serii anuale sau trimestriale, fără a surprinde variațiile și	
--	--	--	--

		particularitățile care pot apărea într-un interval de timp mai restrâns sau într-un context specific. Respectiv, atribuirea acestei responsabilități Biroului Național de Statistică ar putea genera inexactități și incertitudini în procesele administrative și electorale, în timp ce Agenția Servicii Publice rămâne instituția competentă pentru furnizarea acestor date, având infrastructura necesară pentru gestionarea și actualizarea evidenței populației în timp real. Mai mult, potrivit art. 60 și 61 din Codul electoral nr. 325/2022, listele electorale se formează de către Comisia Electorală Centrală în baza Registrului de stat al alegătorilor (în continuare - RSA). În listele electorale se indică numele, prenumele, anul nașterii alegătorului, domiciliul/reședința temporară a acestuia, numărul de identificare de stat (IDNP), seria și numărul actului de identitate. Datele conținute în RSA sunt actualizate zilnic (24 ore din 24), fiind importate din Registrul de stat al populației, prin interacțiunea între sistemul automatizat al Agenției Servicii Publice cu resursa informațională a Comisiei, în baza unui contract privind prestarea serviciilor informaționale. În același timp, este de menționat că, în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, se discută posibilitatea extinderii dreptului de vot în alegerile locale și pentru cetățenii altor state membre ale Uniunii Europene care trăiesc pe teritoriul Republicii Moldova. Uniunea Europeană promovează dreptul cetățenilor Uniunii care locuiesc într-un alt stat membru decât cel de origine de a vota și de a fi aleși la alegerile locale, în conformitate cu legislația națională a statului gazdă. Acest demers face parte din angajamentele asumate de Republica Moldova și standardele impuse de Uniunea Europeană, care promovează drepturi politice pentru cetățenii europeni care locuiesc în alte state membre.	
--	--	--	--

		Dreptul de vot în alegerile locale pentru cetățenii Uniunii Europene ar putea reprezenta o evoluție pozitivă pentru integrarea europeană a Republicii Moldova, iar implementarea acestui drept impune anumite provocări legale și tehnice, în special în ceea ce privește procesul de identificare și înregistrare a acestora ca alegători.	
		La articolul XV privind modificarea Codului electoral nr. 325/2022, în partea ce ține de modalitatea de verificare a datelor nemijlocit prin intermediul Registrului de stat al populației”, este necesar să se țină cont de faptul că actualmente stațiile de lucru ale operatorilor din secțiile de votare, din motive de securitate, activează izolat prin VPN numai cu sistemul SIAS „Alegeri” și RSA, ca parte componentă a acestuia, nefiind accesibil Registrul de stat al populației. Astfel, modificarea propusă ar fi acceptabilă numai în cazul în care autoritățile de resort (Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică și Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică) dispun de soluții tehnice pentru asigurarea accesului la Registrul de stat al populației conform infrastructurii existente a SIAS „Alegeri” cu păstrarea nivelului de securitate, la momentul intrării în vigoare a noilor reglementări. Respectiv, în cazul în care autoritățile numite mai sus nu vor putea asigura acest aspect, propunem substituirea sintagmei „Registrul de stat al populației” cu sintagma „Registrul de stat al alegătorilor” în toate punctele ce vizează modificările operate la Codul electoral. În mod special la pct. 4 din proiect, cu privire la propunerea de modificare a primului enunț, propunem ca art. 78 alin. (2) să fie expus în următoarea redacție: „(2) Alegătorii din raza teritorială a secției de votare care nu sunt înscrși în lista electorală de bază se înscriu într-o listă electorală suplimentară, după verificarea și confirmarea potrivit Registrului de stat al alegătorilor a înregistrării la domiciliu sau la reședința temporară în raza teritorială a secției de votare în cauză. Alegătorii	Se acceptă. La propunerile de modificare a Codului electoral conținute la art. XV, la toate pozițiile s-a substituit sintagma „Registrul de stat al populației” cu sintagma „Registrul de stat al alegătorilor”, luând în considerare argumentele aduse în avizul CEC, precum și din următoarele considerente: Potrivit art.60 alin.(2) din Codul electoral: „(2) Registrul de stat al alegătorilor este actualizat sistematic, în mod automat, în baza Registrului de stat al populației. La solicitarea comisiei, autoritatea deținătoare a Registrului de stat al populației oferă gratuit și alte date sau informații necesare actualizării Registrului de stat al alegătorilor.”. Potrivit Contractului nr.114-WS de prestare a serviciilor informaționale, încheiat la 16.11.2018 între Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și Comisia Electorală Centrală, la producerea anumitor evenimente vizavi de cetățenii Republicii Moldova, cu vârsta peste 18 ani, luați în evidență în Registrul de stat al populației (schimbarea, modificarea, completarea, rectificarea datelor personale; obținerea primului act de identitate sau schimbarea actelor de identitate (buletinului de identitate, cărții de identitate, inclusiv provizorii, pașaportului cetățeanului Republicii Moldova); înregistrarea la domiciliu și/sau la reședința temporară, sau schimbarea adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară; schimbarea statutului juridic (dobândirea sau pierderea cetățeniei Republicii Moldova); deces; atingerea vârstei de 18 ani) informația respectivă se

		respectivi confirmă pe propria răspundere, prin semnătură, abținerea de la votarea multiplă și faptul că sunt informați despre răspunderea penală în caz de încălcarea acestei obligații.”.	transmite de către Agenția Servicii Publice, în bază de Web-servicii, 24 din 24 de ore, către Comisia Electorală Centrală, pentru actualizarea informației din Registrul de stat al alegătorilor. Luând în considerare raționamentele enunțate supra, informația din SIA „Registrul de stat al alegătorilor” poate face dovada adresei de domiciliu și/sau de reședință temporară a persoanei, cetățean al Republicii Moldova cu vârsta peste 18 ani, cu condiția că CEC își asumă responsabilitatea actualizării SIA „RSA” în baza informației enunțate supra din SIA „RSP” sistematic, inclusiv și după întocmirea listelor electorale (până și după data desfășurării scrutinului electoral).
		La Art. XVII, ce vizează propunerea de completare cu alin. (2¹) a Articolului II al Legii nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, Comisia subliniază că implementarea acestei prevederi nu este fezabilă în contextul electoral actual. De principiu, Comisia susține digitalizarea continuă a proceselor electorale în sinergie cu tehnologiile moderne, însă, ținând cont de vulnerabilitatea acestora la diverse provocări, ele trebuie implementate cu o precauție maximă, astfel încât să nu fie afectată credibilitatea procesului electoral prin manipulări de re-credință în scopul de a compromite desfășurarea unor alegeri libere și corecte. Astfel, având în vedere obligația autorităților statului de a organiza procese electorale credibile, inclusiv de identificare a alegătorilor, se impune introducerea unor sisteme tehnice de verificare a autenticității actului digital, fie prin efectuarea procedurii de scanare a QR-codului din aplicație cu interconectare prin SIAS „Alegeri” sau/și prin dezvoltarea unui modul complementar ce ar permite automatizarea documentării	Nu se acceptă. Ținând cont de argumentele expuse în avizul Comisiei Electorale Centrale privind lipsa unor mecanisme tehnice de verificare a autenticității actului digital în contextul exprimării dreptului la vot, propunerea de completare a dispozițiilor finale a proiectului cu prevederi privind utilizarea în procesele electorale a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, din 1 ianuarie 2026 nu se acceptă.

		și identificării alegătorilor fără afectarea integrității procesului. Deci, pornind de la faptul că actualmente lipsesc astfel de mecanisme, Comisia propune ca alin. (1) al Art. XVIII din proiectul supus avizării să fie la final completat cu textul „, precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026”. Propunerea ar exclude un eventual impact în cadrul organizării alegerilor parlamentare și ar oferi autorităților cu atribuții în domeniul electoral timpul necesar în vederea identificării și implementării soluțiilor optime de utilizare a documentelor digitale cu testarea acestora în cadrul alegerilor locale noi care se desfășoară de regulă de două ori pe an (primăvara și toamna) cu o vulnerabilitate semnificativ redusă în comparație cu alegerile parlamentare.	
		Totodată, atragem atenția asupra mențiunii de la pct. 4 „Analiza impactului de implementare”, subpunctul 4.3 „Impactul asupra sectorului privat” din nota de fundamentare, unde se face referire la un sistem informațional denumit „e-Votare”. Este necesar să se facă o clarificare, având în vedere că un astfel de sistem „e-Votare” nu există în cadrul normativ și tehnic actual. Utilizarea acestei denumiri în documentele oficiale poate crea confuzii, sugerând existența unei infrastructuri deja funcționale sau a unui proiect reglementat. În plus, includerea Comisiei Electorale Centrale în sectorul privat nu are temei legal și contravine statutului său de autoritate publică autonomă, responsabilă de organizarea alegerilor în condiții de imparțialitate și independență.	Se acceptă.
Biroul Național de Statistică	7.	Referitor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025) remis spre	Se acceptă. Propunerile respective de modificare a art.27 lit.h) din Codul electoral și a art.11 alin.(1) din Legea

Aviz nr.09-05/5 din
01.04.2025

avizare, Biroul Național de Statistică (BNS), în limitele competenței funcționale, comunică obiecția privind excluderea Art. VIII din proiectul de lege, care prevede ajustarea articolului 11, alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, prin substituirea textului „conform datelor din Registrul de stat al populației, prezentate de Agenția Servicii Publice” cu cuvintele „conform datelor Biroului Național de Statistică” și a alin. (2) a Art. XV din proiectul de lege, care prevede modificarea Codului electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022 prin reformularea articolului 27 litera h), cuvintele „din Registrul de stat al populației prezentate de Agenția Servicii Publice” se substituie cu cuvintele „Biroului Național de Statistică”.

Argumentare:

Conform pct.8 din Hotărârea Guvernului nr. 333/2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul

de stat al populației (RSP), una dintre funcțiile de bază ale RSP este „evidența la domiciliu sau la reședință a locuitorilor Republicii Moldova”, ceea ce corespunde întocmai scopului art. 11 din Legea nr. 436/2006, conform redacției actuale a articolului dat.

Astfel, în activitatea sa, BNS operează preponderent cu conceptul de „populație cu reședință obișnuită” (PRO), conform Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor, concept statistic destinat elaborării și implementării politicii demografice și sociale. În altă ordine de idei, art. 11 din Legea nr. 436/2006, se referă explicit la „numărul de locuitori ai unității administrativ teritoriale”, concept referitor la persoanele oficial înregistrate în evidențele administrative.

Totodată, sistemul electoral se bazează pe situația de-jure privind evidența populației înregistrate oficial, cu drept de vot, cu domiciliu sau reședință temporară, confirmate prin acte de identitate. Datele privind PRO,

nr.436/2006 privind administrația publică locală au fost retrase din proiectul de lege.

însă, nu se referă la situația de-jure, ci de-facto, incluzând persoanele cu reședință obișnuită, fără a ține cont de faptul dacă sunt sau nu cetățeni ai Republicii Moldova și au sau nu drept de vot. Este de menționat că, la elaborarea datelor PRO, BNS utilizează estimări, întrucât nu toate datele necesare pentru calcularea PRO sunt disponibile în RSP și alte surse de date administrative disponibile (ca de exemplu datele privind copii care conform datelor RSP nu au viză de reședință/domiciliu).

Astfel, datele obținute la nivel de localități (primării) vor avea un anumit grad de incertitudine, în funcție de ipotezele ce vor sta la baza redistribuirii persoanelor fără domiciliu.

În prezent, nu este disponibilă o metodologie care să permită estimarea numărului populației documentate (de jure) la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale. După cum BNS a comunicat

în scrisoarea nr. 08-4/36 din 26.03.2024 adresată Congresului Autorităților Locale din Moldova și Agenției Servicii Publice, menționată în Nota de fundamentare a proiectului, „elaborarea datelor privind populația de jure presupune un efort suplimentar din partea BNS, dar și a Agenției Servicii Publice pentru elaborarea unei asemenea metodologii și a calculelor experimentale care ar permite testarea modalității de calcul a indicatorului nou în baza datelor RSP”.

Luând în considerare cele expuse supra, reiterăm deschiderea BNS pentru elaborarea, în colaborare cu ASP, a unei metodologii privind determinarea populației documentate (de jure), valorificând experiența relevantă a altor state. Până la dezvoltarea și implementarea unei asemenea metodologii, considerăm imperativă menținerea prevederilor actuale ale art. 11 alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

**Agencia de Guvernare
Electronica**

Aviz nr. 3007 – 050 din
31.03.2025

8.

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronica” a examinat **proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), autor – Ministerul Afacerilor Interne/Agenția Servicii Publice, remis spre avizare**, și, în limitele competențelor instituției, comunicăm că îl susținem și nu avem obiecții.

Totodată, la definitivarea proiectului propunem ca **art. XV pct. 4, care prevede modificarea art.78 alin.(6) din Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022**, să fie completat cu lit. d), cu următorul cuprins:

„d) *versiunea digitală a cărții de identitate, buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova generată prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice.*”.

Argumentăm această propunere prin faptul că, în conformitate cu dispozițiile art.4 alin.(6) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cu modificările operate prin Legea nr. 68/2024 pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care vor intra în vigoare nu mai târziu de 31 martie 2025,

„(6) La solicitarea cetățeanului Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu, care deține carte de identitate valabilă și care se poate identifica electronic utilizând servicii de încredere, prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, poate fi generată *versiunea digitală a cărții de identitate*. Modul de generare și regimul juridic de utilizare a versiunii digitale a cărții de identitate se stabilesc de Guvern.”, iar, potrivit art. II alin. (2) din aceeași Lege nr. 68/2024,

„(2) Toate tipurile de buletine de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a prezentei legi, precum și toate tipurile de

Nu se acceptă.

Conform art. 4 alin. (6) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, la solicitarea cetățeanului Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu, care deține carte de identitate valabilă și care se poate identifica electronic utilizând servicii de încredere, prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice, *poate fi generată versiunea digitală a cărții de identitate*. Modul de generare și regimul juridic de utilizare a versiunii digitale a cărții de identitate se stabilesc de Guvern.

Potrivit pct. 33 din HG nr. 5/2024 cu privire la aplicația guvernamentală integrate a serviciilor electronice EVO ”*Toate documentele digitale din aplicația EVO vor avea aceeași forță juridică ca și versiunile analoge din plastic sau hârtie.*”

Ținând cont de poziția Comisiei Electorale Centrale expuse în avizul nr. CEC-8/7443 din 01.04.2025 privind lipsa unor mecanisme tehnice de verificare a autenticității actului digital în contextul exprimării dreptului la vot, propunerea de completare a dispozițiilor finale a proiectului cu prevederi privind utilizarea în procesele electorale a versiunii digitale a cărții de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, nu se acceptă.

		buletine de identitate și permise de ședere eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară până la data de 1 ianuarie 2026 se consideră valabile potrivit termenului de valabilitate al acestora, dacă nu intervin situații în care potrivit prevederilor legale acestea devin nevalabile.”. Subsecvent, pentru a se asigura crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege, pornind de la misiunea și atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală, considerăm oportun completarea și a Art. XVIII (Dispoziții finale) cu un punct nou, care va deveni pct.(2) și va avea următorul cuprins: <i>„(2) Votarea în baza versiunii digitale a cărții de identitate sau a buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova generată prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice se va implementa la alegerile locale generale desfășurate după intrarea în vigoare a prezentei legi, conform procedurii stabilite de Comisia Electorală Centrală.”.</i>	
Congresul Autorităților Locale din Moldova Aviz nr.90 din 26.03.2025	9.	Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) poate fi propus pentru aprobare.	Nu se acceptă. Completarea dispozițiilor finale a proiectului cu prevederi tranzitorii privind votarea în baza versiunii digitale a actelor de identitate în lipsa unor reglementări a acestora în procesul electoral contravine normelor de tehnică legislativă.
Ministerul Afacerilor Externe Aviz suplimentar nr. DC/1/401/3468 din 4 aprilie 2025	10.	În contextul avizării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), prin intermediul căruia urmează să fie amendată și LP nr. 242 / 2010 <i>cu privire la taxele consulare</i>, Ministerul Afacerilor Externe consideră imperativă completarea modificărilor propuse de inițiatorul legii după cum urmează. Art. XII. – Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 231-234, art. 732), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	S-a luat act. Se acceptă. Articolul XIII din proiect - modificarea Legii nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare, a fost completat cu pct. 2 în redacția agreată cu MAE: ”2. La articolul 8, alineatul. (1) se completează cu litera z¹) cu următorul cuprins: „z1) la recepționarea cererii și a documentelor aferente pentru eliberarea primei cărții de identitate persoanei care se încadrează în primul milion de cetățeni ai Republicii Moldova scutiți de plata tarifului pentru eliberarea cărții de identitate în

		Articolul 8, alin. 1) se completează cu litera z1 cu următorul conținut: „z¹ la perfectarea setului de documente pentru obținerea primei cărți de identitate a cetățeanului Republicii Moldova pentru primul milion de cărți de identitate eliberate cu titlu gratuit de către Agenția Servicii Publice și care sunt eliberate în termenul maximal stabilit pentru acest serviciu.” Astfel, potrivit MAE, modificările propuse sunt condiționate de punerea în circulație a cărții de identitate, care se va elibera cetățenilor Republicii Moldova – corelate la art. 3 alin. 5 din Legea nr. 273/1994 în redacția Legii nr. 68/2024, precum și la pct. 2.1 a HG nr. 171/2025 cu privire la unele măsuri de implementare a cărții de identitate.	termenul maximal stabilit pentru prestarea serviciului respectiv.”
Comisia Electorală Centrală Aviz repetat nr. CEC-8/7533 din 12.04.2025	11.	Cu referire la scrisoarea Ministerului Afacerilor Interne, înregistrată la Comisia Electorală Centrală sub nr. CEC-7/19641 din 11 aprilie 2025, prin care remiteți spre avizare repetată proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la unele măsuri de implementare a cărții de identitate (număr unic 183/MAI/ASP/2025), vă informăm că nu avem obiecții sau propuneri suplimentare la proiect.	S-a luat act.
 Agenția de Guvernare Electronică Aviz repetat nr. 3007 – 066 din 11.04.2025	12.	Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (AGE) a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), autor – Ministerul Afacerilor Interne/Agenția Servicii Publice, remis spre expertizare și informare participanților la avizare. Astfel, în ceea ce privește argumentarea autorului din pct.8 din Sinteză la proiect de neacceptare a propunerii AGE, precum că „În urma consultărilor cu Agenția de Guvernare Electronică și ținând cont de avizul Comisiei Electorale Centrale, s-a decis renunțarea la propunerile de completare a alin.(6) din art.78 din Codul electoral cu prevederi privind votarea în baza versiunii digitale a buletinului de identitate sau a cărții	Nu se acceptă. Ținând cont de poziția Comisiei Electorale Centrale expuse în avizul repetat nr. CEC-8/7533 din 12.04.2025 prin care nu a obiectat / solicitat includerea în proiect a propunerii de completare a alin. (1) al Art. XVIII la final cu textul „ , precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026”, propunerea nu se acceptă. În lipsa unei poziții consolidate, bine coordonate privind votarea în baza versiunii digitale a actelor de identitate, și ținând cont de argumentele Comisiei Electorale Centrale expuse în avizul CEC-8/7443

		<i>de identitate</i>”, insistăm ca aceasta să fie revizuită, deoarece nu corespunde situației de fapt. În acest sens, precizăm că, în urma consultării suplimentare a proiectului cu ASP, după etapa de avizare a acestuia, AGE a comunicat că susține argumentele și propunerea Comisiei Electorale Centrale din pct.2 penultimul alineat din avizul aprobat prin hotărârea CEC nr.3460 din 01.04.2025 (și anume: „[...] <i>Comisia propune ca alin. (1) al Art. XVIII din proiectul supus avizării să fie la final completat cu textul „ , precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a buletinului de identitate prin intermediul aplicației guvernamentale integrate, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026”</i>). Astfel, ca și o soluție AGE a recomandat ca dispozițiile finale din proiectul de lege să fie completate, la final, cu redacția propusă de CEC – însă, constatăm că în versiunea definitivată a proiectului propunerea respectivă a CEC, ce a fost susținută de AGE, în general, a fost exclusă. În această ordine de idei, propunem ca, la definitivarea proiectului după expertizare și anterior remiterii acestuia Cancelariei de Stat pentru a fi pregătit spre examinare Guvernului, <i>Art. XVII alin. (1), după textul „art. XIII,” să fie completat cu textul „ , precum și utilizarea în procesele electorale reglementate de Codul electoral nr. 325/2022 a versiunii digitale a cărții de identitate sau a buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova generată prin intermediul aplicației guvernamentale integrate a serviciilor electronice,”</i>, care urmează să intre în vigoare de asemenea la 1 ianuarie 2026. Totodată, în cazul în care autorul a decis să nu accepte propunerea enunțată, considerăm necesar ca Sinteza la proiect să fie completată cu motivarea respectivă.	din 01.04.2025 (lipsa de sisteme tehnice de verificare a autenticității actului digital, fie prin efectuarea procedurii de scanare a QR-codului din aplicație cu interconectare prin SIAS „Alegeri” sau/și prin dezvoltarea unui modul complementar ce ar permite automatizarea documentării și identificării alegătorilor fără afectarea integrității procesului), dar și luând în considerare regulile de tehnică legislativă privind oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice consacrate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, propunerea nu se acceptă. Mai mult ca atât, propunerea dată excede obiectul de reglementare a proiectului.
Biroul Național de Statistică	13.	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (activități conexe punerii în	S-a luat act.

Aviz repetat nr. 09-05/6 din 14.04.2025		circulație a cărții de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), remis spre avizare repetată, Biroul Național de Statistică (BNS) comunică lipsa de obiecții și propuneri, reieșind din faptul că obiecția expusă prin avizul BNS cu nr.09-05/5 din 01.04.2025, a fost acceptată integral.	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale Aviz repetat nr. 19/1901 din 14.04.2025	14.	Urmare examinării repetate a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în circulație a cărții de identitate) (număr unic 183/MAI/ASP/2025), Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în limitele competenței funcționale, comunică susținerea acestuia cu următoarea propunere: Secțiunea 3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse din Nota de fundamentare la proiectul de lege se completează cu informații privind operarea modificării la pct. 5 din Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023, în partea ce ține de completarea cu subpct. 5.4, pentru a asigura reflectarea tuturor modificărilor care se operează prin proiectul de lege examinat.	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată
Expertizare			
Centrul Național Anticorupție raport de expertiză anticorupție nr. ELO 25/10495 din 15.04.2025		Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.36 al Legii nr.100/2017, coroborat art.28 al Legii nr.82/2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.	S-a luat act.

[illegible]

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN